

Com és el meu fill? Què li puc demanar?

La vida moderna és agitada, sempre anem amb presses. Si, a més a més, intentem compaginar la família, la feina, els nostres hobbies, el temps d'oci, etc. Resulta difícil!

Una bona eina és aprendre a prioritzar. Confeccionar un horari o una rutina per a casa pot fer que puguem compatibilitzar les necessitats i els interessos de tothom.

Potser algú pensa que les rutines són massa rígides, però en realitat, aquestes deixen marge per a la diversió, ja que ens alleugen de l'estrès que ens envaeix quan volem fer moltes coses en poc temps.

Les rutines són beneficioses tant per als nens com per als adults, ja que proporcionen una estructura clara per al dia a dia. Els nens funcionen millor quan les coses són previsible, fa que augmenti la seva seguretat, explicant-los què passarà a continuació els preparem per al què vindrà i els permet anar seguint les activitats quotidianes. D'aquesta manera no els sembla que tot es fa amb presses ni que els agafem per sorpresa. Aquestes pautes que s'estableixen donen coherència a la vida familiar i els ajudant a créixer.

No oblidem que els nens es desenvolupen quan tenen temps i espai per respirar, quan poden passar una estona amb els seus amics, quan s'avorreixen, es relaxen, s'arrisquen i cometen errors, quan somien i es diverteixen com els hi és propi. Són nens!

És recomanable que fixem i pautem les hores de les activitats clau (els àpats, l'hora d'anar a dormir, l'hora del bany, les tasques escolars...), i que en parlem amb els nostres fills. Qualsevol rutina funciona millor si l'expliquem i en fem partícips a tots els membres de la família.

LA RESPONSABILITAT

La infantesa consisteix a créixer, per això hem de permetre que els infants facin petites feines que tinguin a l'abast. D'aquesta manera potenciem l'autoconfiança i aprenen les habilitats socials necessàries per a la vida. Això sí,ensem que les expectatives que ens marquem han de ser raonables, ja que sinó estaran predestinades al fracàs!

Els nens actuen de manera responsable quan es comporten adequadament, sense que se'ls hagi de recordar cada vegada, quan són capaços de raonar el que fan i quan assumeixen els seus actes. Quan reconeixen i accepten els límits imposats per l'adult, i quan se n'adonen dels seus errors i intenten corregir-los.

Podem ajudar als infants a adquirir les seves responsabilitats:

- Escrivint les tasques i penjar-les en un lloc visible.
- No repetint les coses. Repetir les coses es converteix en un mal costum i els nens aprenen a dependre'n.
- Establint rutines el més regulars possibles.
- No tornant-nos a fer càrrec de les tasques i les obligacions que els havíem assignat. Actuant d'aquesta manera podem confondre'ls i fomentar la irresponsabilitat.

A continuació farem un repàs dels trets característics de cada edat i de les responsabilitats que poden començar a assumir.

Fundació Escola Mowgli

DELS 18 MESOS ALS 3 ANYS

Entre el primer i el tercer any de vida es podria considerar l'etapa pont entre el bebè i el nen petit.

EL MOVIMENT

Quan l'infant fa el primer pas tot comença a ser més interessant. Els objectes que el rodegen deixen de ser simples estímuls visuals i esdevenen metes assolibles, jocs atractius. La llibertat de moviment i desplaçament li permet descobrir un món que fins ara havia observat en la distància. Piaget, el qual va deixar una petjada important en l'estudi del desenvolupament de la intel·ligència, postulava que el moviment és un dels requisits importants pel desenvolupament mental de l'infant.

Tot i que l'infant ja és autònom a nivell motriu, en el pla cognitiu encara ha de recórrer molt camí per aproximar-se a la maduresa. Una de les principals característiques és que careix d'autocontrol i planificació. La seva actuació és impulsiva i no visualitza les conseqüències posteriors. És per aquest motiu que la supervisió contínua de l'adult prevé possibles perills que l'infant no detecta.

LES PRIMERES PARAULES I FRASES

Entre els 18 mesos i els tres anys també és una etapa de notables canvis en el llenguatge. Comencen aprenent paraules, que per ells tenen molt més significat que el propi de la paraula. Per exemple, si diu aigua, pot referir-se que té set o que està plovent. Després van lligant les paraules i passen a formar frases simples. Entre aquestes paraules n'hi ha una que destaca per la seva freqüència; el *No*.

LA IMPACIÈNCIA

Els costa esperar, la paciència no és la seva major virtut. Quan volen una cosa, ha ser en aquell mateix moment, i això pot generar alguna rabieta.

EL VINCLE AFECTIU

Mica en mica, l'infant va necessitant menor ajuda dels pares. Fins ara precisava ajuda per moure's, ara ja ho fa sol; l'havien d'alimentar, ara ja comença a menjar algun aliment per ell mateix. Contràriament, però, pot arribar a ser molt possessiu, i separar-se dels pares durant unes hores és tot un drama. Tot i no tenir el pare o la mare presents, necessita saber que estan a prop seu.

És normal que plori quan el deixem a l'escola o amb la cangur perquè encara no hi ha establert un vincle afectiu. Però és important que els pares no es contagiïn de l'angoixa del fill, i li proporcionin recursos per alleugerir la situació (exp. Explicar-li que marxem però tornarem, demanar-li a la cangur que vingui una mica abans perquè pugui estar amb l'infant abans que els pares marxin, no quedar-se amb l'infant fins que pari de plorar, ...).

Responsabilitats que poden tenir:

MENJAR

- menjar i beure sol.
- fer servir el tovalló.

CURA PERSONAL

- anar sol al WC i tirar de la cadena.
- iniciar a rentar-se mans, cara i dents.
- iniciar en l'ús del mocador.

VESTIR-SE

- treure sabates (sense cordons) i mitjons.

TASQUES

- saber on estan les seves coses.
- recollir les joguines amb ajut.

Fundació Escola Mowgli

DELS 3 ALS 5 ANYS

LA FANTASIA

Si haguéssim de posar un nom a aquesta edat, seria molt adequat nombrar-la l'edat de fantàstica o l'edat de la fantasia. Entre els 3 i 5 anys, la línia entre allò real i allò imaginari és confusa. Atribueixen intencions i sentiments als éssers inanimats, creen figures irreals, creuen en fets poc probables, ... la imaginació és la base del seu joc.

Però a vegades, aquesta fantasia sobrepassa els límits del joc, i els costa diferenciar, en un món real, allò que no ho és. La por és el fruit d'aquesta confusió, per això els pares i els educadors hem d'anar ensenyant-los la línia que separa la realitat de la ficció. Un dels moments en que aquesta tasca esdevé important, és a l'hora de mirar la televisió.

També apareixen les primeres mentides o fabulacions. Al principi, els infants parlen sobre coses que han fet que no són certes, com per exemple tenir una conversa amb el gos. L'actitud de l'adult ha de ser d'acceptació, tot indicant-li que es tracta d'un joc. Però a mesura que van sent més conscients de la realitat, també van aprenent que es pot enganyar, és a dir, que poden fer de la fantasia una realitat amb intenció.

L'EDAT DE LES PREGUNTES

Durant aquests anys, l'infant tracta d'organitzar el seu món amb una ment encara immadura, per això fa tantes preguntes i tant versemblants.

Està descobrint que la realitat té una organització, una lògica, i que cada dia hi ha coses noves que no coneixia abans, i per tant, ha de saber on ubicar-les. Per facilitar aquest procés de descobriment i organització mental, els pares i

adults han de dedicar temps a parlar amb ell. Quan el nombrem, etiquetem, comentem, aclarem, estem posant ordre al seu caos. Els pares són el filtre, la finestra a través de la qual els nens s'aproximen al món.

També és important que anem responnent, en la mesura del possible, aquestes preguntes, i si una no en tenim resposta, millor dir “ no ho sé”. En alguns casos la resposta que li donarem no l’entendrà, però li serà d’ajuda per més endavant.

DESIG D'AGRADAR I SER EL CENTRE D'ATENCIÓ

A aquestes edats, l’infant ja té clar que el seu comportament provoca reaccions en l’entorn, positives o negatives. Per aquesta raó, part del seu comportament buscarà atraure l’atenció i ser estimat, augmentarà el seu interès per les persones. No ens ha d’estranyar que quan li fem preguntes, sovint ens respongui el què creuen que ens agradarà sentir, encara que no sigui veritat. No volen enganyar-nos, volen que ser agradats.

Entre el 3 i 4 anys, l’infant comença a tenir interessos socials, fa els seus primers amics, i va deixant de banda el joc solitari i individual. De la mateixa manera apareixen les inevitables disputes i baralles. La necessitat de compartir tampoc és molt abundant, però comença a gaudir jugant amb els altres nens.

ACTIVITAT PERMENENT

Presenta una gran vitalitat que es tradueix en una alta activitat motora. Primer és “torpe”, però mica en mica, el nen es va entrenant en el domini del seu cos i descobrint les seves possibilitats d’acció.

Els cinc primers anys de la infància són una època de canvis ràpids tant en el pla físic, com mental i emocional. Els assoliments físics són fàcils de detectar. Els canvis que es produeixen en la ment són igualment importants, però menys obvis.

Responsabilitats que poden tenir:

MENJAR

- servir líquids.

CURA PERSONAL

- anar al WC utilitzant el paper higiènic.

- rentar-se cara, mans i dents.
- dutxar-se sol a excepció del cap.

VESTIR-SE

- desvestir-se i vestir-se amb poc ajut.
- triar entre dues peces de roba, proposada pels pares.
- recollir la roba bruta.

TASQUES

- recollir les joguines tot sol.
- parar taula, vigilant amb els estris perillosos.
- endreçar l'habitació.

DELS 6 ALS 8 ANYS

Entre els 6 i 8 anys, els infants comencen a ser conscients de les seves possibilitats d'autonomia i fan demostrar la seva independència. El seu desenvolupament ossi i muscular els permet realitzar una infinitat de moviments amb un alt grau de precisió, coordinació i rapidesa.

L'AUTOESTIMA

A més, la seva capacitat per emetre judicis i raonar s'incrementa, i deixa de veure el món amb els ulls de l'adult. Per aquesta raó, l'autoestima comença a adquirir major importància en aquestes edats. L'autoestima és la valoració que un es fa de si mateix, i pot estar molt influïda pels missatges que l'infant rep de l'exterior. Fins ara havia utilitzat activitats que feia, l'aparença física i la relació amb els altres per descriure's (exp. Sóc un nen que jugo a futbol, sóc alt i amic d'en Joan). A partir d'ara començarà a utilitzar característiques més internes o psicològiques (exp. Sóc simpàtic, sóc despistat).

Tenint en compte que l'autoestima acaba sent el resultat final del balanç entre com es veu l'infant i com el veuen les persones més significatives del seu voltant, el què pensin els pares i educadors sobre ell, influenciarà en l'opinió que l'infant es vagi formant de si mateix.

VULNERABILITAT AFECTIVA

Generalment els infants d'aquestes edats viuen feliços i segurs de si mateixos. Tot i així, sovint són vulnerables a nivell emocional, mostrant reaccions que ens poden semblar exagerades davant de situacions poc significatives. Es senten afectats i desanimats per petites coses, encara que al cap de pocs dies ja no recordin el què ha passat. Aquesta és la resposta al procés de coneixement de les seves emocions i l'autoconfiança.

El seu benestar afectiu depèn, en gran part, de la seguretat que li donin les persones pròximes a ell, especialment els pares. Davant de qualsevol dubte, dificultat o amenaça el seus pares són els salvadors i la casa el seu refugi. Davant d'aquest tipus d'episodis, els hem d'escoltar, resumir-los el què ens han explicat, tornar-los a deixar parlar i, finalment, els donarem la nostra opinió sense jutjar-los, tot donant-los esperances.

LES MENTIDES

A partir dels sis anys apareixen aquelles mentides que tenen la finalitat d'estalviar-se una bronca. Algunes mentides aïllades no tenen gran importància, i com a educadors o pares hem de mostrar-los que no aprovem aquesta conducta i que això no els portarà beneficis. Si les mentides es repeteixen amb freqüència, ens haurem de preguntar la causa.

Comença l'etapa de les paraulotes. Inevitablement els adults ens preguntem "Com és possible que digui tantes paraulotes si a casa no les sent?". Els infants aprenen tant les coses bones com les dolentes. A aquestes edats, les paraulotes acostumen a ser encomanades molt fàcilment, però només és una etapa passatgera que guarda relació amb les situacions d'autoafirmació i d'identificació amb els grups d'iguals.

Responsabilitats que poden tenir:

MENJAR

- plena autonomia.

CURA PERSONAL

- dutxar-se tot sol i iniciar el rentat del cap amb supervisió.

VESTIR-SE

- desvestir-se i vestir-se.

Fundació Escola Mowgli

- triar entre la roba proposada pels pares.
- desar la roba.

TASQUES

- preparar-se la maleta de l'escola i extraescolars amb ajut.
- ajudar a preparar l'esmorzar.
- tenir cura de la mascota, amb supervisió de l'adult.

Fundació Escola Mowgli

DELS 9 ALS 12 ANYS

LA DEPENDÈNCIA I LA INDEPENDÈNCIA

L'edat dels 9 als 12 anys, és l'etapa de transició a l'adolescència. Si entre els 6 i 8 anys, els infants mostraven major independència respecte els altres, en aquestes edats succeix un fet paradoxal, i és que guanyen major independència respecte els adults, però augmenta la dependència del grups d'amics.

El sentiment de pertinença a un grup és cada vegada més fort i les seves actuacions comencen a tenir finalitats conjuntes amb els companys.

Ja han deixat enrere la idea que els pares són perfectes, i ara són conscients que també s'equivoquen. Per això sovint intenten qüestionar les decisions dels adults, fet que pot portar a l'adult a justificar-se constantment.

Senten la necessitat de separar-se emocionalment dels pares. Aquesta reivindicació d'autonomia i independència ens pot fer pensar que estan preparats per cuidar-se de si mateixos, però encara els falta molt, i en el fons necessiten el nostre suport per gran part de les actuacions que fan.

ELS INTERESSOS

Els seus interessos també s'amplien. Descobreixen aspectes de la vida diària que mai havien parat atenció, i que els fan veure un món cada vegada més gran i menys segurs. Sorgeixen interessos idealistes com salvar els animals en extinció, els països pobres o oferir ajuda a gent necessitada. És important fonamentar sanament aquesta sensibilitat i ajudar-los a descobrir com poden contribuir.

D'aquesta manera també comencen a comprendre que hi ha coses que no tenen una resposta lògica.

Senten que ja han deixat de ser petits i es creuen grans. Comencen a preguntar-se què volen ser de grans segons el què més els agrada o el què fan millor.

Responsabilitats que poden tenir:

VESTIR-SE

- triar la roba.

TASQUES

- preparar-se la maleta de l'escola i extraescolars sol.
- preparar-se l'esmorzar.
- acompanyar a un germà més petit (no oblidem que la responsabilitat directa és de l'adult).
- fer encàrrecs (comprar el pa, tornar els llibres a la biblioteca, anar a comprar queviures...).